

Vondrášek: Kriminalita stoupla o 19 procent

 [novinky.cz/clanek/krimi-vondrasek-kriminalita-stoupla-o-19-procent-40418438](https://www.novinky.cz/clanek/krimi-vondrasek-kriminalita-stoupla-o-19-procent-40418438)

Jaký byl rok 2022 z pohledu české policie?

Mohli jsme se připravit na předsednictví v Radě Evropské unie a chystali jsme se na to dva roky. To bylo jediné, co jsme čekali. Úplně jsme ale nečekali, že ještě minimálně první dva měsíce roku budou zatíženy covidovými opatřeními, ale už jsme s tím uměli nějak pracovat. Už vůbec jsme však nečekali, že po tolika letech někdo zahájí v Evropě válku a vtrhne na svrchované území cizího státu. Nikdo nemohl být připraven na to, že se pohnou miliony občanů Ukrajiny směrem na západ Evropy a že Česko vydá 470 tisíc víz uprchlíkům z Ukrajiny. Těžko soudit, kolik z nich se teď fakticky zdržuje na našem území. Odhady převyšují 300 tisíc lidí.

V červnu pak začalo naše předsednictví, jehož agenda byla poznamenána válkou, takže přibýlo akcí a do Česka přijelo víc VIP osobností. Navíc v červnu také naplno vypukla migrační krize z Turecka přes země západního Balkánu.

O kolik nelegálních migrantů šlo?

Do současné doby jsme odhalili celkem 21 600 tranzitních migrantů, kteří buď nelegálně pobývali na našem území, anebo se sem snažili nelegálně vstoupit.

Kriminalita roste. Výrazně přibýlo vražd

Krimi

Tato čísla jsou v porovnání s rokem 2015, kdy migrace vrcholila, více než šestinásobná.

V první fázi této migrační vlny v létě se nedařilo domluvit na nějakých vhodných kompenzačních opatřeních se Slovenskem. Stali jsme se jednu dobu i preferovanější migrační trasou než cesta přes Rakousko. Reálně tady hrozilo i uzavření hranic mezi Českem a Německem. De facto denně jsme měli zadržného nějakého převaděče.

Kriminalita se zvýšila o 19 procent proti roku 2021, který byl ale zcela jistě ovlivněn covidem.

Vláda proto 29. září rozhodla o dočasném zavedení kontrol na hranici se Slovenskem, vlastně s naším bratrským národem, což trvá doteď. Tam jsou na 251 kilometrech a 17 hraničních přechodech stovky policistů, vojáci a celníci každý den ve dvanáctihodinových směnách. Výsledkem je, že v současné době odhalujeme denně maximálně desítky nelegálních migrantů anebo jim odepíráme vstup. Před zavedením těchto kontrol to bylo 300 až 400 denně.

Z toho vyplývá, že kontroly pomohly.

Pomohlo to zásadním způsobem.

Což je důvod, proč pokračují i nadále?

Ano, je to zásadní argument, ale také vidíme, že třeba pokles v Maďarsku je za posledních šest týdnů asi o padesát a v Rakousku o šedesát procent, ale pořád tam jsou čísla vysoká a pohybují se buď ve vyšších stovkách, anebo tisících týdně. Kdežto u nás jsou v desítkách.

Nicméně teď se proud nelegální migrace zmírnil i kvůli počasí. Od 27. prosince platí nové rozhodnutí vlády, které říká, že do 25. ledna pokračují kontroly, ale už budou jen namátkové. Takže z 270 až 280 policistů, vojáků a celníků v jedné směně se dostaneme zhruba na 157. To je asi jedna třetina proti tomu, když jsme s kontrolami koncem září začínali. Tehdy sloužilo v jedné dvanáctihodinové směně 450 lidí.

Odkud pocházejí nelegální migranti?

Národnostní struktura se nijak významně nemění. V současné době 92,4 procenta jsou občané Sýrie. Pak už jen ve stovkách jsou tam lidé z Turecka a Afghánistánu. Syřané k nám zpravidla přicházejí z Turecka, kde mají nějakou dočasnou ochranu.

Takže abych to shrnul: nejdřív válka, s tím spojená uprchlická krize, pak migrační krize, a to vše v plném běhu předsednictví. A když se podíváte na všechny statisticky sledované údaje ve vztahu ke kriminalitě či nehodovosti, tak čísla jdou přirozeně nahoru. A to i proto, že rok 2021 byl covidový, s omezeným pohybem lidí, cestováním. Nyní se tedy vracíme na předcovidová čísla z roku 2019, ale v žádném ohledu je nepřekračujeme.

Opakovaně se objevují informace o zásazích policistů, kteří zadrželi auta s desítkami migrantů. Zaměřujete se na podobné akce víc?

V minulosti jsme trestných činů souvisejících s převaděčstvím měli řádově jednotky, maximálně několik desítek ročně. V roce 2022 jsme už zahájili trestní stíhání proti 275 převaděčům, kteří byli zadrženi zpravidla v osobním autě, dodávce, někdy v nákladním vozidle. A od znovuzavedení kontrol na konci září jsme obvinili 134 lidí z těch 275. Takže v tomto ohledu jsme velice ofenzivní.

Kdybyste měl porovnat covidový rok 2021 s masivním nasazením policistů do kontrol lidí i hranic okresů a ten loňský, válečný i migrační, který z nich byl z pohledu práce policie víc hektický?

Každý byl jiný, ale my jsme se s covidem museli naučit žít už někdy na jaře 2020. Takže v roce 2021 už byly systém krizového řízení, předvídatelnost mimořádných opatření a jejich právní relevance i znalost policistů na velmi dobré úrovni. Nechci říct, že byl rok 2021 snazší, ale nebylo to o válce, o nelegální migraci, o předsednictví. Bylo to o historicky nejnižším nápadu trestné

činnosti, o velice nízké dopravní nehodovosti. Myslím si, že rok 2022 byl pro nás podstatně náročnější a rozmanitější ohledně úkolů, které musíme plnit.

Doba blahobytu nevytváří takový prostor pro názorové a jiné střety. Kdežto jakákoli recese, ještě ve spojení s válkou, ano

Nedělá mi to radost, ale je to tak – Evropa se letos dostává čím dál tím hlouběji do krize, ať už ekonomické, tak energetické, což má samozřejmě vliv i na bezpečnost. S tím bývá dost často spojena krize hodnot, někteří lidé jsou zoufalí, hledají černobílé řešení a přiklánějí se k extrémním názorům. A vyhrocený názorový střet s sebou nese celou řadu doprovodných patologických jednání.

Včetně kriminality?

Ano, včetně kriminality. Ale sledujeme to i na počtech sebepoškození, sebevražd a pokusů o ně. Je vidět, že ve společnosti je větší nervozita a projevuje se.

Je vypjatější atmosféra?

Platí a bude platit, že doba blahobytu nevytváří takový prostor pro názorové a jiné střety. Kdežto jakákoli recese, ještě ve spojení s válkou, ano. Tu změnu atmosféry myslím vnímá každý občan ČR.

Odráží se to i v policii, třeba personálně?

Personálně jsme na tom byli šest let plus minus stejně. Teď jsme se propadli asi o 600 policistů směrem dolů. Odchody ze služebního poměru jsou meziročně srovnatelné. Loni i letos nám odchází kolem 2500 lidí, ale v tomto roce jsme nabrali 1900 nových. Takže máme negativní bilanci.

Ale myslím si, že se nám podařilo naplňovat priority vedení policie. Byli jsme schopni vysvětlit vládě, že je potřeba zajistit růst služebních příjmů alespoň o deset procent, aby se tomu policistovi vyplatilo sloužit a byla pokrytá valorizace důchodů, která z padesáti procent dopadá i na policejní výsluhy.

Povedlo se také na návrh ministerstva vnitra prosadit od 1. ledna navýšení služebního příjmu v nejnižších tarifech a tím nástupní plat policisty těsně nad 30 tisíc korun, zatímco letos byl 26 400. To znamená, že se dostáváme aspoň trochu na konkurenční úroveň nástupních platů, které dnes už celkem běžně začínají na třiceti tisících hrubého.

Jaké okamžiky loňského roku jste považoval za nejtěžší?

Pro policisty na ulici je nejtěžší si v přímém přenosu, pod městským kamerovým systémem, na osobní kameře, před mobilem občana poradit s nepřehledným množstvím naprosto nepředvídatelných situací, které se dříve v přímém přenosu neřešily a nebylo jich tolik. Tlak na toho policistu je obrovský a plní zadání, která nejsou obvyklá – covid, migrační a uprchlická krize, předsednictví. Jsem na policisty ale hrdý, protože to zvládají skvěle.

Pokud veřejné mínění z více než 75 procent říká, že policii lidé důvěřují, tak pro nás je to nejlepší vizitka. Je hrozně těžké důvěru získat a stačí hrozně málo a je po ní.

A pak přijdou nějaká shromáždění, kde se různě poskládají obrázky nějaké události, jednou naprosto relevantní, podruhé naprosto účelově, a začíná se vytvářet obrázek policie, která snad někomu straní, nebo snad jedná v něčí prospěch a nejedná ve prospěch toho druhého. Já tohle principiálně odmítám po celou dobu, co sloužím, a hrozně se mě osobně dotýká, když někdo říká, že v jednom případě policie koná nápadně ofenzivně a v jiném se vůbec nesnaží.

To narážíte na politické mítinky?

I na politické mítinky. Myslím si, že jsme naprostou většinu událostí tohoto typu dokázali řádně prošetřit, ale také vysvětlit. Od léta je tady mítink za mítinkem, shromáždění za shromážděním, komunální, senátní a prezidentské volby, 17. listopad a policie postupuje velice zdrženlivě a profesionálně.

Vážím si toho, že když se člověk chová alespoň trochu slušně, tak si v této republice může svobodně říkat, co si myslí. Když jsem policista ve službě, nesmím řešit, jestli s tím souhlasím či nikoli, nemám vůbec právo to soudit. Buď byl projevem porušen zákon, anebo ne. Policisté jsou také jenom lidé, není to pro ně vůbec jednoduché, ale podle mě si vybudovali velmi profesionální kredit. Jsem na ně se vší skromností pyšný.

V posledních týdnech a měsících takových shromáždění výrazně přibýlo, především kvůli válce na Ukrajině, proti vládě apod. A atmosféra na nich houstne, ne?

Je pravda, že jich je více a atmosféra na těch shromážděních je samozřejmě vyhrocenější, než bývala. Tolerance se prolomila v době covidu, kdy začala část lidí vidět ten problém černobíle.

Už jste nakoušl, že kriminalita v Česku loni stoupla a vrátila se do roku 2019, tedy před covidem. Jak moc se zvýšila?

Když budu hodnotit prvních jedenáct měsíců, tak jsme pod úrovní roku 2019, mírně nad úrovní roku 2020 a o 19 procent víc než v roce 2021, který byl ale zcela jistě ovlivněn covidem. Rok 2021 nebude nikdy možné s těmi ostatními objektivně srovnávat, proto se nárůst v roce 2022 dal očekávat.

Projevil se na zvýšené kriminalitě velký příliv uprchlíků? A páchali cizinci více trestných činů?

Celkem pečlivě to sledujeme a také prezentujeme například pro bezpečnostní výbor Sněmovny. Podíl trestné činnosti cizinců byl předloni od ledna do konce listopadu 9,2 procenta, loni to bylo 10,4 procenta. To znamená nárůst jen o 1,2 procenta za situace, kdy sem přišly statisíce cizinců, a celkově trestné činnosti přibýlo o 19 procent.

V případě Ukrajinců to předloni bylo 2,5 procenta, v roce 2022 je to 3,1 procenta, takže nárůst pouze o 0,6 procenta.

--

Domáci

Kterých trestných činů přibylo nejvíce?

Nejvýznamnější nárůst o necelých 60 procent je v oblasti nekvalifikované majetkové trestné činnosti, typicky krádeže, zpronevěry, podvody, včetně těch na internetu.

Mezi trestnými činy, jejichž počet narostl, jsou i ty nejzávažnější včetně vražd. Je také víc těch, které se odehrály v rámci rodiny?

Je pravda, že u násilné trestné činnosti evidujeme nárůst o deset procent, a platí to i o vraždách, kde je procentuální nárůst ještě vyšší. Nutno říci, že naprostá většina vražd se odehrála mezi tzv. domácími osobami, tedy lidmi, kteří spolu sdílejí bydlení nebo jsou příbuzní.

Myslíte si, že na to může mít vliv i nynější atmosféra ve společnosti a větší agresivita mezi lidmi?

Jsem o tom přesvědčen. Do čím extrémnější psychické či ekonomické situace se dostanete, tím extrémnější nástroje volíte k jejímu řešení. Bohužel to tak je.

Zmínil jste trestné činy na internetu. Platí i nadále, že jejich počet roste skokově?

Pokud jde o internetovou kriminalitu, covid mimo jiné zapříčinil, že se trestná činnost přesunula z ulic na internet. Prostor pro tradiční trestnou činnost se opatřeními a omezeními během covidu výrazně zmenšil, tak si pachatelé hledali nový a našli ho na internetu. Podíl kybernetické kriminality na té celkové byl loni deset procent, přičemž v roce 2021 byl pět procent a před deseti lety půl procenta. Takže evidujeme meziroční nárůst o sto procent. Jde především o klasické podvody spočívající nejčastěji ve vylákání citlivých údajů k účtům a platebním prostředkům.

Ve středu 21. prosince jste byl u prezidenta Miloše Zemana. Co jste spolu řešili?

Jedním ze dvou hlavních důvodů bylo pobavit se o otázkách bezpečnosti nejen chráněných osob, ale i sídelního objektu prezidenta, tedy Pražského hradu.

V této otázce nemáte s kanceláří prezidenta stejný názor.

Myslím si, že se pomalu daří nějaký najít. Bylo potřeba si říci, jak to bude s prostory, které nejsou přímo spojeny s areálem Pražského hradu – s Královskými zahradami a Jelením příkopem. Tam nemáme problém s přístupem veřejnosti a domluvili jsme, že z obou míst dočasně uděláme dvě nová kontrolní stanoviště na Prašný most, aby se odtamtud návštěvníci mohli dostat do útrob Pražského hradu.

Ale co se týká vstupu do vnitřních prostor hradu přes Prašný most, Opyš nebo z Hradčanského náměstí, tam na bezpečnostních kontrolách trváme a myslím si, že jsme ve většině našli shodu s prezidentem a jeho kanceláří. Teď ještě řešíme otázku vstupu na Prašném mostě, jestli kontrolní stanoviště zachováme tam, kde jsou, nebo budou jinde.

Foto: Petr Hloušek, Právo
Policejní prezident Martin Vondrášek

Policie si dělá pravidelné vyhodnocení rizik a jednoznačně jsme došli k závěru, že je namístě provádět bezpečnostní kontroly lidí a vozidel ve vstupech do sídla prezidenta republiky, do nejvýznamnější a možná i nejnavštěvovanější kulturní památky ČR, jejíž součástí je ještě i církevní svatostánek Chrám svatého Víta.

A co byl druhý důvod pozvání od prezidenta?

Předešlá vláda v době, kdy byl ministrem vnitra Jan Hamáček, mě někdy předloni v létě navrhla vyznamenat za zásluhy o bezpečnost v souvislosti s řešením bezpečnostních otázek během covidové nákazy. Byl jsem za nominaci rád, nicméně plnění služebních úkolů

mi nedovolovalo převzít si ocenění v rámci plánovaných ceremonií. Ve středu byla příležitost, a tak mi pan prezident onu medaili Za zásluhy o bezpečnost předal.

Neberu ji jako ocenění pro Martina Vondráška, ale pro celou policii. Zažili jsme opravdu velice těžké chvíle, jednak při shromážděních, kde se střetávali lidé s různými názory na covid a jeho řešení, a jednak také v rámci do té doby naprosto bezprecedentních uzavírek okresů a hranic s okolními státy. Policisté museli prokázat opravdu velkou míru empatie, což se jim povedlo.

V jakém stavu je česká policie?

Myslím si, že je ve velmi dobrém stavu. Vycházím z toho, jak se policii dařilo plnit jednak tradiční úkoly, tak i čelit mimořádným a naprosto bezprecedentním bezpečnostním výzvám. Jsem přesvědčen o tom, že jsme je zvládli, a jsem za to vděčný všem čtyřiceti tisícům policistů a deseti tisícům občanských zaměstnanců. Jsem hrdý, že můžu stát v čele této policie.

Šéf pražské mordparty: Nevyřešený zůstal jediný případ

Domáci